

Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift

Orgaan van de

Nederlandsche Boschbouwvereniging

Oprichter Dr. J. R. Beverluis

4e Jaargang

No. 12

December 1931

Oorspronkelijke Bijdragen

IETS OVER HET BOSCH IN SPANJE

door Dr. P. H. BURGERS.

Spanje is arm aan bosch. Van de totale oppervlakte van bijna 50 miljoen hectaren is ongeveer 2 miljoen bezet met bosch, althans volgens de laatste statistiek (1924—1925). En aan die statistiek mankeert nog zèer, veel!

De Spanjaard omschrijft b.v. groote landgoederen die dienen voor de fokkerij van vechtstieren en die zeer spaarzaam bezet zijn met kurk- of steeneiken, als „Monte alto” d.w.z. „hoog bosch”. „Monte” beteekent „bosch” zoowel als heuvel en ik zag uitgestrekte duinen bij het kadaster vermeld als „Monte publico”, gemeentelijke heuvels of bosch! Verder noemt hij zoowel jong bosch als terreinen geschikt voor bossching, „forestal”. Vandaar zeer veel verwarringen.

In die laatste statistiek heeft men de „Monte bajo”, struikbosch, apart genoemd en trouwens over het geheel meer nauwkeurige cijfers vermeld en zoo kwam men tot 2 miljoen hectaren bosch waar de statistiek van 18 October 1922 nog een oppervlakte van 6 miljoen hectaren (!)-vermelde.

Maar het is wel zeker dat die opgave van 2 miljoen hectaren nog veel te hoog is, want de totale opbrengst, die nauwkeuriger is opgenomen, wordt opgegeven als te bedragen ruim 9 miljoen Pesetas, tegen goudkoers 4.5 miljoen, dus $\pm$ 2 miljoen gulden. Dat is dus een opbrengst van ongeveer f 1.— per ha!

Ik zag in Andalusië vele gemeentelijke bosschen van *Pinus pinea* waarvan de jaarlijksche hak bij een omloop van 60 jaar ongeveer gemiddeld 1 m³ per ha bedraagt. Dit hout werd in 1930 op stam verkocht voor $\pm$ 35 Pesetas per m³. De opbrengst van die bosschen was dus per jaar circa f 10.— of tienmaal zoo groot als die gemiddeld uit alle bosschen der statistiek! En de Nederlandsche houtvester zou vaak aarzelen of hij deze Andalusische bosschen moet rangschikken onder „bosch” of „terrein met verspreiden boomgroei”.

In werkelijkheid bezit Spanje dus zèer veel minder dan 2 miljoen ha bosch.

Onder de dictatuur is een zèer groot enthousiasme voor

boschaanleg en vooral ook voor wegbeplanting ontstaan. Het „Directorium” nam zelfs op 26 Juli 1926 het besluit om particulieren Staatshulp te verschaffen bij den boschaanleg. Dit besluit is op 24 Maart 1927 nog aangevuld. De particulier kan een vierde gedeelte der aanlegkosten als renteloos voorschot verkrijgen, moet zich echter stellen onder Staatstoezicht en dat voorschot terugbetalen als het bosch opbrengst gaat geven. Die terugbetaling zal dan in jaarlijksche termijnen over 24 jaar geschieden. Maar dit „Besluit” kon weinig invloed ten goede hebben. De Spanjaard is gehecht aan onbeperkte vrijheid en stelt zich niet graag onder Staatstoezicht. De vergoeding is te klein om den rijken grondbezitter, die meestal hartstochtelijk jager en veefokker is, over te halen voor een zaak die pas zijn kinderen eenig voordeel kan geven. Wel omvat de Staatshulp ook het verstrekken van gratis zaad en plantsoen, maar ten eerste is de verschaffing daarvan over groote afstanden lastig en ten tweede was de organisatie nog niet zóó dat men goede kwaliteit kon verwachten. De Staatskwekerijen zijn zéér goed ingericht en staan onder toezicht van een grooten staf van houtvesters, maar tot heden leverden zij bijna uitsluitend wat plantsoen voor wegbeplantingen.

Wel hebben andere dictatoriale besluiten een goeden invloed gehad, zoo het stellen van de gemeentelijke bosschen onder Staatstoezicht, waarbij een geregelde jaarlijksche hak werd vastgesteld op een basis waarbij geleidelijk een flinke reserve geschapen wordt en waardoor tevens, door uitzaai, in enkele jaren de grootte dezer bosschen belangrijk toenam.

Door den Staat zelf geschiedt nog zeer weinig voor boschaanleg; voor het proefwezen en wetenschappelijk onderzoek, vooral voor de technologische kwesties, wordt veel gedaan.

Tot voor kort publiceerde deze dienst verschillende onderzoekingen in keurig uitgegeven brochures: „Servicio Forestal de Investigaciones y Experiencias”. Onder *Berenguer* is echter bezuinigd en bleef die uitgave achterwege. Af en toe versijnt nu een artikel van dezen dienst in het particuliere Tijdschrift „Montes e Industrias”.

De dienst der „Montes” omvat tevens een soort waterstaatkundige, cultuur-technische afdeling voor irrigatie enz.

Het Spaansche karakter is sterk geneigd vooral het directe voordeel te zoeken en het boschbouwkundig onderzoek, officieel gesplitst in afdelingen van bodemkunde, floristisch onderzoek, celstofbereiding, harsen enz. levert in hoofdzaak resultaten op het gebied van betere houtbewerking, houtskoolverbruik voor motoren, harswinning en -verkoop enz.

Ook op de „Semanas forestales”, boschbouwcongressen, worden in hoofdzaak economische kwestie's en nieuwe gezichtspunten betreffende houtverbruik behandeld, terwijl van boschaanleg enz. slechts weinig sprake is. Intusschen heeft

de boschdienst een aanvang gemaakt met een zéér interessant en bijzonder goed ingericht instituut waar alle studies betreffende het bodemkundig en floristisch onderzoek bewaard worden. Van iedere monsterplaats is beschreven de geologische formatie, physisch onderzoek, chemisch onderzoek (citraten), flora en opstand, een en ander voorzien van foto's. Al deze gegevens zijn neergelegd in aparte kastjes achter glas, zoodat ze ook direct voor tentoonstellingen bruikbaar zijn. Geregeld wordt voortgewerkt om van meer monsterplaatsen aldus op uniforme wijze de gegevens te verzamelen.

Verder is de regeeringszorg in hoofdzaak gericht op de bescherming van de binnenlandsche productie door hooge invoerrechten. Na den val van de dictatuur zijn vele Staatscommissie's afgeschaft, maar bij Koninklijk Besluit van 7 Januari 1930 stelde het ministerie Berenguer een nieuwe Commissie in ter bestudeering van den houthandel. Men wilde het beroep van houthandelaar belasten met een „beroepsbewijs (poliza)“, een soort belasting op den geheelen houthandel, waaruit dan gelden voor boschaanleg te verkrijgen zouden zijn. Bij het optreden van de Republiek zijn alle vorige wetten, besluiten en commissie's opgeheven. Het ontwerp voor een boschwet is bereids gemaakt en in de bladen gepubliceerd. Het bevat in hoofdzaak de mogelijkheid om te onteigenen en het Staatsbezit uit te breiden, verder is de dictatoriale wet van 1926 nagevolgd om particulieren steun te geven en wordt belastingvrijheid voor boschbezit voorgesteld. Intusschen is dit ontwerp er één van vele honderden die „gereed“ liggen ter behandeling door de Cortes als deze met de Grondwet klaar is! Gedurende den tijd dat zonder wet geregeerd wordt, heerscht de minister van Landbouw en zijn adviseur voor boschbouw, die in hoofdzaak niet anders kunnen doen dan zooveel mogelijk alle werk uit te stellen en zoo min mogelijk geld uit te geven.

Steeds door stijgt de import van hout. Het bedrag daaraan besteed bedroeg in 1927 : 251 miljoen Pesetas. Daartegenover staat een belangrijke uitvoer van kurk (86 miljoen), Esparto (7 miljoen) en hars (7 miljoen).

De invoerrechten zijn zéér hoog. Zij bedroegen in 1928 in goud Pesetas (47.5 cent) per 100 kg hout:

Ruw hout en Mijnhout	1.50
Dwarsliggers	1.30
Hout voor slijp en cellulose	0.10
Planken tot 4 cm dikte	12.00 (!)
Planken van 4—7.5 cm	11.00 (!)
Planken boven 7.5 cm en balken, stammen enz.	10.00 (!)

Het verbruik van hout is in Spanje sterk stijgende. Men

is op veel plaatsen bezig met een spoorverdubbeling, waardoor de invoer van dwarsliggers stijgt. Vooral ook het verbruik van papier stijgt zéér snel. Bedroeg dit in 1910 nog maar 3,7 kg per hoofd van de bevolking, in 1927 was dit 6 kg en voor 1930 schat de „Papeleria española”, de papiertrust in Spanje, het verbruik op minstens 12 kg. De huidige omwenteling heeft vooral den verkoop van kranten bijzonder snel doen stijgen. In Nederland werd voor 1927 dat verbruik geraamd op 23 kg, terwijl het in de Vereenigde Staten toen 67 kg bedroeg.

Een groot deel van dit papier en alle celstof voor de vervaardiging van papier komt uit den vreemde. De vereenigde Spaansche papierfabriekjes, gesteund door den Staat en met eigen dagbladen zijn steeds in zwaren concurrentie-strijd tegen de importeurs van papier.

Aangelokt door de hooge houtprijzen beginnen particulieren op kleine schaal snelgroeijende boomen te planten en dan vooral in het Noorden populieren en in Zuid-Spanje Eucalypti. Maar deze, meest kleine boschjes hebben op de houtproductie in het algemeen slechts geringen invloed.

Het is niet waarschijnlijk, ook niet bij nieuwe Republikeinsche wetten, dat de boschaanleg in Spanje zich sterk zal uitbreiden. In de eerste plaats neigt het volkskarakter daar niet toe en in de tweede plaats zijn de gebieden die zich leenen voor een rendabelen boschgroei zeer beperkt. Het grootste gedeelte van Spanje is te arm aan water, te dor om boschaanleg aantrekkelijk te maken.

Er komt nog bij dat de wilde veehouderij, runderen, geiten en hier en daar schapen, sterk uitgebreid is en eveneens een rem is op goeden boschaanleg.

De houtteelt in het klein, door den boer voor eigen gebruik, neemt wel toe en levert als overschot een weinig mijnhout, maar de aanleg in het groot heeft in Spanje voorloopig weinig kansen, temeer waar deze en komende democratische regeeringen, ondanks de algemeene crisis, groote sommen gelds uitgeven voor andere sociale behoeften en wenschen en voor boschaanleg wel weinig zullen kunnen missen.